

Problemy psychologiczne, społeczne i medyczne pacjentów ze stomią

Katarzyna Bobowska

Coloplast®
Professional

Liczba pacjentów z chorobami układu pokarmowego lub moczowego, które w konsekwencji doprowadzają do wyłonienia stomii sukcesywnie wzrasta. Wytworzenie przetoki czy to jelitowej czy moczowej wpływa na realizację potrzeb człowieka. W konfrontacji pacjenta z ciężką chorobą, dochodzi do manifestowania się wielu reakcji emocjonalnych, które są wynikiem podjęcia przez chorego próby radzenia sobie w trudnej, nowej sytuacji.

Czasem przyjmują one postać złości, agresji, wrogości, a przede wszystkim podwyższonego lęku, smutku, przygnębienia, ponieważ w związku z interwencją chirurgiczną dochodzi do zmian w obrazie własnego ciała. Operacje wyłonienia stomii stanowią dla pacjentów niezwykle krytyczne wydarzenie życiowe, a pozbawienie chorego możliwości kontroli nad podstawową funkcją jaką jest wydalanie, powoduje silny uraz psychiczny.

Wyłonienie stomii sprawia trudności w zaspokajaniu pierwotnych potrzeb. Pacjenci mają problemy w samorealizacji, ograniczeniu ulegają potrzeby społeczne bezpieczeństwa i miłości. W konsekwencji zabiegu utrudnieniu

ulega również życie seksualne, co czasem skutkuje wycofaniem się z życia rodzinnego i społecznego. Do tego chorzy często rezygnują z pracy zawodowej. Stomia zaburza sen, odpoczynek, zmienia formy spędzania wolnego czasu, powoduje smutek, niezadowolenie, stres, depresję, złość, agresję, rodzi wątpliwości i obawy z którymi chory sam nie potrafi sobie poradzić.

Warunkiem umożliwiającym zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych osób ze stomią jest adaptacja do nowej sytuacji, która wymaga przede wszystkim wiedzy, ale też sprawności w pielęgnacji stomii. Duża część pacjentów i członków ich rodzin posiada nieznaczny wiedzę teoretyczną na temat choroby, znają przyczyny wyłonienia stomii, czasem potrafią wymienić zasady jej pielęgnacji. Brakuje im natomiast praktycznych umiejętności z zakresu pielęgnacji stomii. Od pielęgniarki pacjenci oczekują nauki pielęgnacji stomii, troskliwości, życzliwości i wsparcia psychicznego. Oczekują także by zapoznali ich ze sposobami radzenia sobie z przykrym zapachem, głośnym oddawaniem gazów, zasadami diety. Potrzebują też informacji o możliwości dalszej pracy zawodowej, możliwości podejmowania aktywności fizycznej oraz jej rodzaju, podróżowania, życia seksualnego. Duża część pacjentów doświadcza poczucia utraty godności, często związanej z zależnością od drugiej osoby, czy ograniczeń jakie powoduje wyłonienie stomii prowadzących do pogorszenia poziomu życia jakie prowadzili wcześniej. Do tego bardzo często dochodzi poczucie, że nie poświęca się im wystarczająco dużo czasu.

Wszechobecna biurokracja powoduje, że bardzo często pielęgniarki nie mają odpowiedniej ilości czasu dla pacjenta, ponieważ dużą część ich pracy zajmują sprawy administracyjne. W systemie trudno jest znaleźć miejsce na człowieka i jego emocje. Brakuje zrozumienia i empatii. Większość chorych oczekuje informacji na temat swojej choroby, postępów leczenia od

lekarza, który wykonał operację, ale także od przeszkolonej pielęgniarki, wiedzy na temat pielęgnacji stomii i odpowiedniego doboru sprzętu stomijnego. Pacjenci chcieliby żeby pielęgniarka przejęła inicjatywę i sama decydowała, kiedy i jakie informacje powinna im przekazać. Powinno to się odbywać w sposób indywidualny dla każdego chorego. Odpowiednie podejście do pacjenta daje mu poczucie zaopiekowania i nie pozostawia go samego z problemami. Empatia pozwala wczuć się w sytuację pacjenta, dlatego należy nawiązać taką relację by chory czuł się komfortowo.

Nasza praca powinna wyznaczać standardy poprzez wsłuchiwanie się i szybkie reagowanie na potrzeby pacjentów, tak aby uczynić ich życie łatwiejszym i lepszym. Nasze działania powinny wprowadzać realną i pozytywną zmianę w jakości życia wszystkich pacjentów stomijnych. Takim narzędziem w realizacji naszych celów są programy edukacyjne realizowane przez pielęgniarki stomijne w domach pacjentów, które zawierają dwa podstawowe komponenty: edukację i indywidualne wsparcie dedykowane pacjentom nowo operowanym ze stomią. Dzięki pielęgniarkom stomijnym chorzy otrzymują pomoc w rozwiązywaniu problemów związanych ze stomią, informacje o refundacji, poradniach stomijnych na danym terenie, oraz porady dotyczące prawidłowej zmiany sprzętu stomijnego, pielęgnacji skóry, a także dotyczące diety, aktywności fizycznej, podróżowania, dalszej pracy czy życia seksualnego.

Katarzyna Bobowska

Ukończyłam Medyczne Studium Zawodowe, na kierunku pielęgniarstwo w 1992 r. Pracę jako pielęgniarka podjęłam w 1993 r. na oddziale Chirurgii Ogólnej w szpitalu w Busku Zdroju. W 2005 r. ukończyłam studia magisterskie na Akademii Świętokrzyskiej w Kielcach, kierunku pedagogika medyczna – opieka paliatywna. Od 2012 r. jestem specjalistką pielęgniarstwa chirurgicznego. W 2019 r. otrzymałam dyplom magistra pielęgniarstwa. Posiadam kursy w dziedzinie Medycyny Pracy oraz Opieki Długoterminowej. W latach 1997-2013 pracowałam na oddziale Urologii w ZOZ w Busku jako pielęgniarka odcinkowa i zabiegowa, a obecnie w sanatorium „Włókniarz”. Od 10 lat zajmuję się pacjentami z wyłonioną stomią pracując jako pielęgniarka w Programie Opieki Pooperacyjnej. Praca z pacjentami po wyłonieniu stomii wymaga indywidualnego podejścia, dużego zaangażowania, a czasem nieszablonowego myślenia w rozwiązywaniu problemów na jakie napotykamy, by podnieść jakość życia naszych podopiecznych.